

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre . . . 3 ft.
 Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető küldemények a szerkesztőnek anyagiak a laptulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyiltér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél 30 kr.

A hirdetések Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomtatás vállalatának elvállalták.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Segítség a szegényeknek.

Zombor, 1898. január 24.

Elfogódik az embernek a szíve, ha arra gondol, hogy a természet kegyetlensége folytán mennyien vannak azok a szegények, a kik alig bírnak megélni, vagy a kiknek egyáltalán nincs betevő falatjuk. Gondolatnak is borzasztó, hogy ember, a ki tud és akar is dolgozni, nem ehetik, mert nincs munka s így nincs módjában betevő falatját megkeresni.

De valahányszor előáll az inség, mindannyiszor az emberi szívben kél ki legértékesebb, legnemesebb gyümölcse a kulturának: a részvét, a jótékonyosság. A mit a rög megtagad, pótolja azt a felebaráti szeretet. Bármily áramlatokat is vessen felszínre a politikai és társadalmi erők versengése, az évezredek kulturának azt a produktumát, melyet a humanizmus képvisel, nem fogja többé elsodorni soha.

Változhatik a formája a humanizmus megnyilatkozásának, de maga az etikai alap, a mely az embert arra kényszeríti, hogy embertársát veszni ne engedje, oly szilárd gyökereket vert a mai társadalomban, hogy azt semminemű reakció vihara ki nem tépheti. A humanizmus ma nem pusztán erény; sokkal több: kötelesség.

Mikor az első jajszó elhangzott a nagy magyar rónaságról, a hol máskor bőven fizetett a földbe vetett mag, a megdöbbenés érzete fogott el mindnyájunkat. Szinte hihetetlennek látszott, hogy Magyarországot éléstárában — a hogy az Alföldet nevezzük — a családok ezrivel éhezzenek; hogy azokba a hajlékokba, a melyek eddig a megelégedés és a jómód tanyái voltak, most az éhhalál járjon kísértetnek s a kétségbeesés és nyomor szállásolja be magát ijesztő vendégnek. Fájdalom, meg kelle győződünök, hogy azt a jajszót valóban a kétségbeesés csikarta ki az alföldi inségesek ajkairól. A kiknek máskor bővíben termett a föld; a kik máskor nyugodalmasan átteleltek a nyári keresményből s félretehették a vetőmagot a jövő esztendőre, ebben az évben élelem és vetőmag híján szűkölködnek s nincs egyéb reményük életük fentarthatására, mint a mások jótékonyága.

Smintha a nyomornak és kétségbeesésnek még szövetségesre lenne szüksége, hogy fokozza az ijesztő állapotot, a szocialista agitátorok tömegesen rávetették magukat a nyomortól felhajszolt kedélyekre s szóval és írásban izgatják a föld népét a társadalmi rend ellen, a melyet az inségért okolnak. Kettős veszedelemmel áll szemben a társadalom és az állam, kétszeres erővel kell tehát küzdenie e veszedelmek ellen. Kenyeret kell adnia az éhezőknek s kiirtani a mélyt, a melyet lelketlen izgatók oltanak a fogékony munkásnépbe.

Hovatovább meggyőződünk arról, hogy a tömeginséggel szemben a társadalom segítő ereje gyenge. A humanizmusnak is meg vannak határai ott, a hol az anyagi erő nem áll arányban a teherrel, a mely reá sulyosodik. Felemelő példát láttuk pár évvel ezelőtt a humanizmusnak, midőn a felvidéki éhínség segítségére szólította a magyar társadalmat. S ma is látjuk, hogy az Alföldön megindult a társadalmi akció: népkonyhákat állítottak; ételmi- és tüzelőszereket osztogatnak s amennyire telik, pénzbeli segélyben is részesítik az inségeseket. Ez a pillanatnyi segély az, a melyet joggal megvárhatunk s meg is követelünk a művelt társadalomtól, s ebben a várakozásunkban soha nem is csalódtunk.

Csak hogy most már nem a máról és holnapról van szó. Hosszu hetek és hónapok állnak még előttünk, a míg a megélhetésre a saját ereje segítheti a nyomorgó munkásnépet. Heteken és hónapokon keresztül nem engedhetjük át a szenvedésnek és a szocialista agitátoroknak a máris kétségbeesett inségeseket. Most már nagyobb és hatékonyabb segítő erő kell, hogy a veszni induló ezreket megmentse és ezt a segítő erőt csak az állam nyújthatja.

És nyújtja is. Nyújtja azt, a mi egyedül méltó az államhoz, midőn megszorult polgárain segíteni akar: — a munkát a mi adóelengedésekben nyújtott az állam, azzal elvette a gondok és terhek egy részét a szenvedőktől, de nem kergette el a fejük fölött lebegő éhhalált. Meg kellett adni a lehetőséget arra is, hogy a munkás kezek maguk láthassák el táplálékkal az éhező szájukat, Darányi földmívelésügyi és Dániel ke-

reskedelmi miniszterek vállalva igyekeznek ezt a nehéz, de nem lehetetlen problémát megoldani. Ők, a kik legjobban tudják megélni — mint a közgazdasági tarcák vezetői — hogy micsoda életkérdés Magyarországra nézve a munkások fentartása, legelső sorban érzik a felelősséget, mely az alföldi inséggel szemben az államra hárul. És meg is találták az eszközöket arra, hogy e felelősség-parancsolt kötelességnek eleget tegyenek. A törvényhozás által már megszavazott, de csak későbbi időben végrehajtandó köz munkákat most kezdik meg s ezekre a köz munkákra az inség-sújtotta vidék lakosságát alkalmazzák. Csaknem másfél millió forintban előirányzott köz munkák ezek — többnyire utépítési és vízszabályozási munkálatok — s ezt a summát most adja oda az állam azért a munkaerőért, mert különben tétlenül veszett volna el. Megváltja ezzel azok életét, utját állja sok száz család pusztulásának s elejét veszi a fenyegető szociális forrongásnak. S ha — a mint kilátás van rá — a nagy vízszabályozási társaságok is most szabadítják fel a szabályozásokra szánt milliókat s fordítják munka alakjában az inségesek segélyezésére: öt millió forintot meghaladó összeg az, a melyet az inséges vidékek lakossága megkereshet. Ez a summa már oly tekintélyes, hogy sikeresen szembeszállhat a pusztulás rémeivel.

A segítségnek ez a formája, a mely nem jár az emberi méltóság és önérték lefokozásával, miként az alamizsna és a könyöradományok, szerencsés megoldása a kettős válságnak: annak is, a mely tisztán kenyérkérdés alakjában jelentkezett; annak is, a mely következményeiben a társadalmi rendet fenyegette. A munkás, a ki dolgozik és megkeresi élelmét, sokkal nagyobb ellentétet bír kifejtteni a bujtogatással szemben, mint a tétlenségre és kontemplálásra kárhözottatott éhező. Az alföldi inség-problémának ezt a két irányban való megoldását tartották szem előtt Darányi és Dániel miniszterek, a midőn az említett akciót elhatározták.

Egy pillanatig sem kételkedünk abban, hogy a szerencsés megoldás tervét nyomon követi a tett is.

A „BÁCSKA“ tárcája.

A KUPÉBAN.

Carcolat.

Írta: B. Király Béla.

Kedves vendégszerető nagybácsi! ezüstlakodalma alkalmával épen a 99-ik vendéget rázta le nyakáról, mikor a bucsu-kezsoritást tettem meg vele, hogy haza utazzam.

Rövid volt már az idő s parkodnom kellett az indóházhoz, nehogy lekéssem a vonatról és még egy napig nagybácsi terhére legyek, ki úgy látszott, hogy szinte könnyebben leegyeztet fel távozásomkor. Nem is csoda, 99 javakorbeli egészséges vendéget, melynek nagyobb része unokaöccs és egyéb rokonokból áll, három napig kitarítani — nem csekélység!

Mikor az indóházban találtam fel magam, még egy félóra időm volt, de jegyet nem válthattam, mert a pénztár nagyon el volt foglalva. Felhasználván az alkalmat, addig is körülnéztem az étteremben.

Alig hogy beléptem az ajtón, egy ismerős alakot pillantottam meg. Közlebb haladtam hozzá és határtalan örömemnek adtam kifejezést, mikor ez alakban egy jó ismerős utitársat fedeztem fel, ki szintén haza tartott.

Kedves uri ember volt a jó ismerős, örültem, hogy lesz kivel eltársalogni a már rendszerint unalmas időt, amely a mi dicsőös vonalunkon adja elő magát. De örömem még fokozódott, midőn megtudtam, hogy ez a kedves ember másodmagával utazik... Mellette egy hatalmas podgyásos skatulya feküdt és a skatulya mögött egy formás női fejecske mutatta magát sötét éjszemeivel...

Hogy a skatulya kedves utitársam tulajdona, azt nyomban felismertem, de aki mögötte ült, ezzel nem voltam tisztában és félig zavarba jöve gyönyörködtem a skatulya mögött csillogó fekete szemekben, míg erősen gyanítani kezdtem, hogy tite arcvonala a kedves utitársam hasonmását árujják el s nem is csalódtam — a leánya volt.

Gépies gyorsasággal huztam félre a hatalmas skatulyát és bemutatam magam neki. Pompás, gondolám, így az utazás nagyszerűnek ígérkezik és határtalan örömemben majd kiugrottam angolbátas lizsér téli kabátomból.

Alig telepedtem le, hogy bővebb beszédbe elegyedjek ideális hölgyemmel, tele torokból hangzott: Szabadka, Zenta, O-Becse — tessék beszélni!

Nyomban felpattantam és csupa előzékenységből megrövidítettem egy közel álló bordárt, ki egyik szemével szinte epedően nézett a hatalmas skatulya felé s már-már karjai közt érezvén annak súlyát, míg a másik szemével a közel álló kollegára figyelt, nehogy elbalácsolja valahogy előre.

De megcsalódtam. Gyermekies könnyedséggel ragadtam meg a podgyászt és igyekeztem vele kifelé. Egypár másodperc alatt már a kupéban találtuk fel magunkat s a vonat méltóságtejes lendüléssel megindult. Én a balföldi ülőhelyen helyeztem el a podgyászt és melléje telepedtem. A skatulyával szemben az en ideális hölgyem foglalt helyet s velem szemben a papa.

Hamarosan nem tudtam, hogy kivel is kezdem meg előbb a társalgást. Egy ideig a skatulyát szorongatva nem jutottam szóhoz, ők pedig hallgattak.

Majd úgy gondoltam el, hogy jobb lesz, ha a papával kezdem előbb!...

Ismervén a papa természetet, tapintatossággal élve, öt érdeklő fontos témával kezdtem meg a társalgást és jó ideig folytattam, míg nem hagyott békén a mellette szüntelenül mozgó kis fejecske, villogó fekete szemével s nem állhattam már tovább, hogy ne szóljak hozzá.

Most men! am csak hevében a beszéd! Az én ideális hölgyem ezüst csengő hangjával kifogyhatatlanul csicsergett és tízes fekete szeméből csak úgy pattogzott a gyújtó szikra felém, úgy, hogyha a vérem aludt tejből lenne, még akkor is megpezdült volna. Szerettem volna a skatulyát mellőlem eltenni, hogy közelebb juthassak hozzá, de féltem, hogy a papa következtet valamit, ki már eddig is félgyanakvó szemmel figyelt bennünket és közbe-közbe is akart is szólani, de nem jutott szóhoz, míg végre meguntta magát, felkelt és a baloldali ablaknál gyönyörködtegni engedé szemeit a bácskai síkságon. Nekünk se kellett több!

Társalgásunk bátrabb és szabad lón. Szemben a másik sorban egy tejképű, kék szemű, karcsu tacskó ült, kiben egy spirituszban utazó vigéet ismertem fel, s szinte sóvárgó szemekkel nézett az én édesen csicsergő madaramra.

Már-már tartani kezdtem, hogy felcsap vetélytársul, de csakhamar megnyugtatót az a vigasztaló tudat, hogy a vigé uram nem tud magyarul, — sült német volt!

A papa még mindig gyönyörködött a tájban, én meg az ő leányában, ki igazán tekintéssel később annyira elragadtott, hogy valóságos ideálom lett és bátorságot vettem magamnak közelebb húzódni hozzá!... Megunta végre a papa a nézdegélést és felénk fordult, de látta, hogy most sem juthat szóhoz, a vigé társaságát kereste fel szórakozásul. Mi meg csak csevegtünk tovább édesen; majd meg alkonyodni kezdett és fellobbant a gázlámpa fénye, a mely ugyan gyéren világitotta be a kupét, de annál jobban csillogott az én ideálom bogárfekete szeme! Később határtalan jó kedvem támadt és rágyújtottam egy régi magyar nótára: a „Fekete szem éjszaká"-ra, ideálom is belé csengett és duetbeni piano énekünk szinte melanholikus összhanggal vegyült belé a robogás morajába.

A haszontalan vigé valamit elárulhatott, mert a papa felénk fordulva, baragos arkifejzéssel tekintett reánk s úgy látszott, hogy szólni is akart, de nem, hanem, hogy éreztessék velem baragját, rágyújtott egy háromszor kialudt szivarra és hatalmas füstkarikákat fújt az orrom elé, hogy ezzel elűzzön tőle helyzetemből, a mi sikerült is neki.

Izgattottan keltem fel és fogaim közt dühöngve ropogtattam a vigé felé: megállj nimet majd megbánod!... És a szemtelen vigé még ingerlőtl — a markába röhögött. Boszankodtam magamban és boszút forraltam ellene, a mi sikerült is! A kupé tulsó oldalán egy bunyevác banda pibente éjjeli farsadalmait. Oda sügtam a primásnak, hogy játssza el a vigének a legősibb bunyevác nótát.

Csakhamar körüllepték a vigé uramat és belezendítettek a Heller és Zeller operett dallamaiboz szokott ftlbe egy bunyevác nemzeti dalt a maga meghamisított eredetiségében és a vigé dühösen ordított a mellette gesztikuláló gajdásra: „herst mahl schon ein-

Ujdonságok.

Kinevezés. Öfelsége a király Tompa Antalt, az ó-kanizsai kerület volt országgyűlési képviselőjét a bilédi járásbíróhoz járásbíróvá nevezte ki.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Ponorán Döme szabadkai kir. törvényszéki aljegyzőt Szilágyi-Csekire a kir. járásbíróhoz albírónak nevezte ki.

Kinevezés. A m. kir. igazságügyminiszter Verner Ferencet a bajai kir. járásbíróhoz segédtelevővé nevezte ki.

Kinevezés. Dr. Vojnits István főispán Kohut Kálmánt a vármegyei közigazgatási számvevőszékhez számgyakornokká nevezte ki.

Kitüntetés. A zentai gimnázium volt igazgatóját, dr. Kuthy Józsefet a székes-fehérvári állami főreáliskola jelenlegi igazgatóját nagy kitüntetés érte. Öfelsége a király u. i. tanárságának 25 éves jubileuma alkalmából a tanügy terén szerzett érdemeinek elismeréséül a főigazgatói címet adományozta neki.

Jóváhagyás. A helyügyminiszter a csurogi róm. kath. olvasóköri alapszabályait jóváhagyta.

Közgyűlés az I-ső önszegélyző szövetkezetnél. Vettük a következő meghívót: A „Zombori I-ső önszegélyző szövetkezet” folyó évi február 20-án délelőtt pont 9 órakor saját helyiségében rendes közgyűlést tart, melyre a szövetkezet tagjai tisztelettel meghívottak. A közgyűlés tárgysorozata: 1. Közgyűlési elnök választása. 2. Igazgatóválasztás, a forgalmi évről. 3. Számadatok megvizsgálása, a forgalom kimutatása és ezek jóváhagyása. 4. Igazgató, aligazgató, igazgatósági tagok és a felügyelő-bizottság felmentvényének megadása. 5. A XIII. ciklus törzsbetéteinek mikénti kiűzése és a nyereség felosztása, a felügyelő-bizottság tiszteletdíjának megállapítása. 6. A XVIII. ciklus megnyitása. 7. A kilépett és lemondott igazgatósági tagok választása (alapsz. 51. §.). 8. A felszerelések megbeszélésére kiküldendő ötös bizottság választása. 9. Netáni indítványok tárgyalása, melyek a közgyűlés előtt 3 nappal az igazgatóságnak írásban beadandók, később érkezők figyelembe vételét nem fogadják. Az 1-5. pontozott a szövetkezetnek csak régi tagjai szólhatnak, a 7., 8. és 9. pontban foglaltakhoz pedig az új ciklus tagjai is befolyhatnak. Egyben az igazgatósággal ezenek közölni teszi, hogy a XIII. ciklus 1897. évi december hó 31-én feloszlott és annak kifizetése folyamatban van. Ennélfogva a kereskedelmi törvény 249. §-a és az alapszabályok 33. §-a értelmében felszólítottat mindazok, kiknek ezen és az előző években feloszlott ciklusokból bármilyen igényt birnak, követelést illet 1898. december 31-ig érvényesítsék, miután annak elmulasztása esetén mindennemű igényeik az alapszabályok 27. §-a értelmében elvételnek. A mérleg-kimutatás az egylet helyiségében betekinthető.

Táncmulatság Apatinban. Az apatini óvodagyűlést saját pénztára javára 1898. évi január hó 19-én az Andráz-féle helyiségekben élőképekkel egybekötött táncmulatságot rendezett. Az előképek a következők voltak: I. A négy évszak. Közreműködtek: Piry Treszka (tavasz), Benczinger Mariska (nyár), Pinkovits Győzike (ősz), Baszler Katica (tél). II. Ellenáthatatlan. Közreműködtek: Rehák Erzsike, Boross Jenő, Decleva Ius és Balás Edit. III. Hit, remény és szeretet. Közreműködtek: Egi Aranka (hit), Benczinger Katica (remény), Glatz Mariska (szeretet). IV. Mult, jelen és jövő. Közreműködtek: Rátay Blanka (mult), Oláh Ida (jelen), Iváncsó Bertalané (jövő). V. Virágok boszúja. Közreműködtek: Benczinger Mariska (mezei virág), Langer Auna (szavalyó leány), Piry Treszka (vadrózsa), Pinkovits Győzike (gyöngyvirág), Rátay Micke (pipacs), Rehák Erzsike (liliom), Rosner Adél (alvó leány), Speiser Lenesi (Crysztian), Szauder Hermin (Marguerite), Windisch Eliz (rozs), Balás Edit (rózsabimbó), Decleva Ius (nefelejts), Balás Margit (palcabórdó), Dombovits Béla (úeger) és Bokor Róbert (narci). — Az előadás minden tekintetben a legenyesebben sikerült: a messze vidékről is érkeztek vendégek, olyanynira, hogy a nagyterem zsúfolásig megtelt. A szereplők remek öltözékei, azok elkápráztató

mahl auf, ihr ferpluchte volk!... De a banda nem tágitott, míg a legközelebbi állomást nem jelezték, itt felhagyott és Zentana kiszálltak. Kiszállt a papa is, bennünket magunkra hagyva — bizván a vigéc ébersegeben — de családostól, mert a vigéc uram agyvelejét úgy átjarta a bunyevác banda melancholikusan zengő dancája, hogy egészen belekábult és Morpheus lágy karjaiba dőlt.

Mi meg folytattuk félbeszakított csevegésünket édesen — zavartalanul — teljes 49 percen át...

Elsőt esdítették végre és a kupékba egy kövér nő alak szállt be három naftalin szagu skatulyával, valami „Masehamodi” lehetett.

A vonat megindult és mi halkan diskuráltunk tovább, de most már a papa is hozának csatlakozott, a vigéc azonban még mindig Morpheus lágy karjaiban ringatózott.

Küzeleddünk O-Becsebe és én sajnálatomat kezdtem már kifejezni, hogy nemsokára véget ér kellemes utazásunk, mire ideálom nem szólt, hanem felém csilamló sötét éjszemei elrúlltak, hogy ő is osztozik sajnálatomban.

Bucszásul keblemre akartam ölelni az anygali teremést és épen mikor karjaimat ölére tartam, a kupé ajtaja feltárult. Egy rőtbuszu kalauz lépett be és valami ok miatt erősen vitakozni kezdett velem, majd cudarul lehordott, hogy én pirulni kezdtem ideálom előtt, hej pedig ő volt ennek az oka... A kalauz dühösen becsapta az ajtót és a zőreje a vigéc felébredt, kiabándulva a bunyevác dal melancholikus viziójából, idegesen tapogatózni kezdett önmagán, majd megszólalt:

— Bitte! bitte! wo sind Mier jeltz?

— In O-Becse, vágtam oda, mire ő keserűen vakarta meg a nyakán lévő kinővést és dühösen mormogta merészajlásu orra alatt: Verpflich! Ich wollte nur bis Ada geben!... és még valami érthetlent mormogott, amiből csak annyit vettem ki, hogy a szenteknek jutott a főszerep.

En meg nyomban megtettem a feljelentést a szemtelen kalauz ellen, ki engem oly gyalázatosan lefordított, de vesztetem, mert nézeteltérésünk mégis csak oda lyukadt ki: hogy biz' én jegy nélkül utaztam!...

átzellemlt megjelenése s a szinpad művészi díszítése megragadóan szép és elkábitó volt. A szereplők méltó óvációban részesítették. Hálátlanág volna megfedkezünk a rendező urnók és urakról is, kik nemcsak fáradságot, de pénzt sem kíméltek, s így eddig Apatinban még soha nem látott élvezetes estét teremtettek nagy fáradsággal. Szolgáljon jutalmul nekik az est kiváló s eddig ily nagy mértékben nem aratott fényes erkölcsi és anyagi sikere. Az összes bevétel a 300 frtot meghaladja. A talpalá valót a zombori cigányok huzták reggeli fél 7 óráig.

Iskolai ünnepély. A titeli állami iskolák 1898. évi f. hó 22-én délelőtt 10 órakor az „Anker” nagyteremben az öfelsége által a nemzetnek ajándékozott tiz szobor emlékére tartandó fényes ünnepélyt rendeztek a következő műsorral: 1. Hymnus. Éneklék a polg. isk. növendékek. 2. A tiz szobrot adományozó kir. kéziratot felolvassa: Pottokár Endre polg. isk. tanár. 3. Megnyitó beszéd. Tartja: Kirschbaum Lajos róm. kath. plébános. 4. Eljen a király. Iván Andortól. Szavalya: Kozarev Jakab IV. oszt. polg. isk. tanuló. 5. Mi a baba? Majthényi Flórától. Szavalya: Maurer Vilma III. oszt. el. isk. tanuló. 6. Finn nemzeti dal. Éneklék a polg. isk. növendékek. 7. Földi dal. Vörösmarty Mihálytól. Szavalya: Balogh István IV. oszt. polg. isk. tanuló. 8. Ki volt nagyobb? Tóth Kálmántól. Szavalya: Molnár Gyula II. oszt. polg. isk. növendék. 9. A honleány. Rudnyánszky Gyulától. Szavalya: Turner Erzsike V. oszt. tanuló. 10. Eljen a baba. Éneklék a polg. isk. növendékek. 11. A tiz szobor emlékére. Irta és felolvassa: Darnay Péter polg. isk. igazgató. 12. Hunyady. Czuczor Gergelytől. Szavalya: Popov Milorád III. oszt. polg. isk. tanuló. 13. Mátyás anyja. Arany Jánostól. Szavalya: Kancsár Dezső III. oszt. polg. isk. tanuló. 14. Kis zenész. Éneklék a polg. isk. tanuló. 15. Jó honfiak. Jó honleányok legyetek. Pósa Lajostól. Szavalya: Stepanov Mariska V. osztályu el. isk. tanuló. 16. Honfidal. Incezdí Lászlótól. Szavalya: Ménesi Imre el. isk. IV. oszt. tanuló. 17. Pókainé. Gyulai Páltól. Szavalya: Krávicz Ferenc IV. oszt. isk. tanuló. 18. Szózat. Éneklék a polg. isk. tanuló. Az ünnepély igazán kitünően sikerült, s így a tanítók fáradozása teljes sikert aratott. Nemzetiségi különbség nélkül vett az ünnepélyen részt a magyar, szerb, horvát és német egyaránt. A zsúfolásig megtelt nagy teremben, a növendékek kivül (350) mintegy 200 vendég hallgatta végig a műsort. A hivatalok testületileg jelentek meg az ünnepélyen. A tanítástelenek eme nemes törekvésüket a legmelegebb rokonszénsszennel kíséri a titeli publikum.

Adózók figyelmébe. Ismételve felhívunk mindazok, kik a III. és IV. osztályu kereseti adóra valamint a tőkekamat és járadékadóra vonatkozó valomásukat a már közzétett határidőben be nem adták, hogy ezt a valomásukat 8 nap alatt annyival inkább adják be, mivel ellenkező esetben adjóuk a törvényben meghatározott súlyos következmények terhe alatt — hivatalból fog megállapítani.

Kanyaró. Csantavérről írják folyó hó 21-iki kelettel: Cantavér községben a kanyaró járvány oly rohamosan lépett fel és terjed, hogy az illető hatóság az iskolák bezárását kérte. 4 nappal ezelőtt 98, mai napon már 243 tanuló van eltiltva az iskolától. Tegnap volt az első halálos az is már ebben a bajban.

Rablómerénylet Ó-Morovicán. Obláth Náthán ó morovicai birtokos családja kedélyesen vacsorált f. hó 14-én, — várva a 9 órai vonattal megérkező családfőt — midőn egyszerre egygyedgy nyolc táján rémes sikoltás hallatszik a konyha felől. Az urnó felé, hogy kimenjen megtudni a sikoltás okát, de amint a folyosó ajtaja felé megy, két álarcos tolja be magát; az egyiknek kezében kés és pisztoly, melyeket az urnónek szegez. Az urnó pillanat alatt visszagrúg s gyermekiet gyorsan betereli egyik szobába, az ajtót rájuk zárta s aztán az álarcosok felé siet mondván, hogy menjenek ki, távozzanak s a kezében levő szalvétával csapkodott feljött. Ekkor az egyik rabló megfogta kezét, mit látván az épen náluk vacsorázott sógor, Obláth Pali, ő is neki ment az álarcosoknak s dulakodás közben a rabló kése meg is sértette kezét, — de sikerült kitolnia a két álarcost az ajtón. Ez alatt a gyermekek s a nevelő is az ablakokat feltárván, tüzet kiabáltak, mire a szomszédok összefutottak, sőt az egyik lött is revolveréből háromszor a tűz jelzésére, mit hallva a rablók, kik közül három a konyhában maradt a cselédség őrzetére, mind az ötven eltávoztak a reugeteg setében a kert falához előre készített létrán át, — hátrahagyván corpus deliktum egy monogrammos zsebkendőt, a mit lárválul használtak s egy bundából készült fél bajszot. A szakácsnő jól összeverték, megszurták, a szabályan arcát összekarmolták, — mert ezeknek a száját akarták betömni mindenáron. Ilyen merénylet nem volt Ó-Morovicán 50 év óta és remélik is, hogy a hatóság buzgalma és ügyessége rövid idő alatt kézrekeríti a merénylőket, a mit szerfelett megkönyvit a monogrammos deliktum. Ó Morovicán évek óta példányoszerű a közbiztonság, ebben a 7000 lelkes községben még lopás is ritkán történt, annyival meglepőbb ez a merénylet, melyet némelyek a szocializmussal hoznak kapcsolatba. De én szentül hiszem, hogy ehhez nincs köze sem a nihilizmusnak, sem a szocializmusnak, sem a baptizmusnak, sem a nazarenizmusnak, sem semmiféle sektáskodásnak vagy politikai mozgalomnak, mindezek sokkal tisztességesebb elemek, minthogy rablásra vetemednének, hanem csupán kezdéletes szárnypróbálgatás néhány szébeszélű cimborá részéről. Csak ezeket a szárnyakat kell hirtelenében összetörni s újra visszaáll a község nyugalma és jó hírve.

Véres verekedés. Mint mindenütt a világon, úgy Jankovácon is szeretik a legények a csinos leányokat. De ez nem baj. Hanem baj az, ha többen egyet szeretnek, s még nagyobb baj, ha a Rózi a sok imádó közül leginkább a Jancsira veti lelkétől bogár-szemeit. Ilyenkor a többi — már mint a sértett szívű lovagok — össze-szagnak s vagy ott helyben megkéselik, vagy lest vetnek a szerencsés vetélytársra. Harezi János terézalmi legényember folyó hó 16-án bejött a puszától csak 1/4 órányira fekvő Jankovára, hogy itt a korcsmában multhasson kedvesével. Táncolt is eleget vele. Rossz szemmel nézték ezt Dági Péter és Csanyik József jankováci legények, kik nyomban el is batározta, hogy meglesik Harezit. Ugy is lett. Amint a vetélytárs gondtalan a temető mellett elvezető terézalmi útra ért, mindketten megröhbanták s késeiket hátába oly mélyen beleazarták, hogy a két hatalmas szúrás következtében Harezi élet s halál között lebeg.

Vida Etelka hangverseny-körútja. A

„Szegedi Napló” írja: Vida Etelka, a vidéknek egyik legjelesebb művésznője, ki most visszavonultán él a szinpadtól, dec. 26. és 31-én Zomborban, január 15-én Ujvidéken hangversenyezett, mindenütt óriási hatást érve miatt transponálás nélkül énekesnőink közül csak ő tud jelenleg előadni. A művésznő f. hó 23-án Zomborban fog szerepelni, mint Szép Heléna, azután Szabadkán mint Náni, Katonás kisasszony és a Kis molnárnéban (fejedelem). A szabadkai színház igazgatója 400 frt bavi gaget ajánlt a művésznőnek, ki valószínűleg el is fogadja a szerződést s a jövő szezomban visszatér a szinpadhoz.

A jövő szini szezon. Emittettük már, hogy a szinügyi bizottság úgy határozott, hogy a színház a jövő évadra Deák Péter igazgatónak adassék. Dr. Gerlinger Pál most elutazott Nyiregyházára, hogy Deák Péter társulatát megtekintse.

Nógrády jutalomjátéka. Nógrády Jánosnak, a társulat derék tenoristájának vasárnap volt a jutalomjátéka. A közönség zsúfolásig megtöltötte a színházat. Szinre került Szép Heléna. Az előadásnak különös érdeket kölcsönözött az a körülmény, hogy a címszerepet Patajné Vida Etelka urnó játszotta, a ki úgy játékaival, mint énekével sűrű tapsokat aratott.

A párisi kiállítás. Tudvalevő dolog, hogy Budapest egy vállalat alakult az 1900. évben rendezendő párisi nemzetközi kiállításnak társas kirándulások utján való megtekintésére végett. A vállalat Zomborban is biveket óhajt toborozni az életrevaló s a közönségre nézve előnyös tervnek. Ez ügy megbeszélése céljából tegnap délután 6 órakor a városháza kistermében többen gyűlést tartottak.

Szocialista mozgolódások. O-Becséről írják: Jó ideje alig hallottunk valamit is járásunkból szocialis mozgalmakról, de nem azért, mintha az nem létezett volna, hanem mert titokban, zárkózottan folytatták aknamunkájukat. Most hogy a mind szigorubb tél a nélkülzők számát szaporítja, merészebben kezdenek a szocialis vezérek is fellépni, tudván jól, hogy követőkre találnak. A mult héten a járás két községében is volt nagyobb csoportosulás. Január 16-án mintegy 120 főre menő csapat Turján akart gyűlést tartani, de a rendőrség még idejekorán eloszlatta őket, elkobozva a náluk volt szocialis iratokat és nyomtatványokat. E gyűlésen 8 szenttamási szocialista is megjelent, akik úgy látszik a vezető szerepet akarták vinni. — Szenttamason meg 19-én tartották a szocialisták gyűlést, amelyre 70 turjai rándult át és ott zavartalanul tanácskoztak. A vezérszerepet itt Milosev Nikola és Miloszavlyevits Cvetó vitték.

Tetten ért tolvaj. Mészáros János szabadkai vasuti váltóór, ki már 15 hosszú esztendője szolgálja a magyar államot és most lett volna előléptetve, kedvet kapott az idegen jószág elulajdonítására. F. hó 20-án éjjel egy vagon lud érkezett egyik szabadkai nagykereskedő részére és Mészáros ebből akart elemelni 6 darabot, hogy magának egy jó napot csapjon, de nem sikerült a merész vállalkozás, mert a rendőrség ép akkor csipte nyakon, mikor hazafelé igyekezett a szerzett jószággal és azonnal letartóztatta. A végeredmény pedig valószínűleg végelebecsátás lesz penzió nélkül.

Gyilkos boszu. Tessényi Lászlót, Sükösd község jegyzőjét, f. hó 20-án este 6 óra tájban a község-házán lévő hivatalos szobájában a folyosó üvegajtján keresztül orozva lelőtték. A puska csőve vagdalt ólomdarabokkal volt töltve, melyekből több darab a mellébe, egy a halántékába furódott és rögtön halált okozott. A gyilkosság idejében senki sem volt a községházban, csak a jegyző, ki az adókönyveket lezárta és egy szolga, ki hátul az udvaron tartózkodott. A csendőrség nyomban a legszelesebb körű nyomozást indította meg és számos gyanusítottat le is tartóztatott, de a gyilkost mindeddig nem lehetett kideríteni, csak annyit sejtene, hogy a gyilkosság személyes boszu műve. Az áldozat bolitstett Bajára szállították, hol szombat délelőtt helyezték rendkívüli nagy részvét mellett az örök nyugalom helyére. — E hírt felső-szt.-iváni tudósítónk a következőleg adja tudtunkra: Folyó hó 20-án este fél 6 órakor a szomszédos Sükösd község jegyzőjét, Tessényit hivatalos működése közben az iroda ablakán keresztül agyonlőtték. Ezt a megdöbbentő hírt hozta át ma községünkbe egy oda való polgár. A monda szerint nevezett jegyző az igazgatások áldozata. De így van ám az nálunk is, mert itt nemcsak a szocialista izgatók bujtogatják a népet, hanem jobb módú földművesek is, lévén közöttük olyanok, akik a község vagyonát éveken keresztül jogtalanul bitorolták s mivel a jegyző e fölött nem akart vagy nem hunyhatott szemet s a község per utján jogos tulajdonát visszakapta, most a jegyző ellen tölcsöt-bogarát felhozának, ámitják a népet s bujtogatják ellene, bolondítják őket napról-napra, az lévén törekvésük, hogy ezáltal a nép bizalmát a jegyzőtől megvonják, ók maguk pedig minél jobb helyzetbe juttathassák magukat. Az ily dolgoknak pedig látszik mi a következménye: sokan lépne mennek, gyilkosságtól sem riadnak vissza, szerencsétlenségbe dőlnek önnömagukat és családjukat s csak akkor jözanodnak ki, mikor már a falu jó része a tömlőben hűsöl s várja a törvényszék ítéletét. Az ily bujtogatókra hallgatni tehát senkinek sem szabad, mert ezt úgy a törvény, mint a józan ész is tiltja.

Betörés. Baján folyó hó 19-ikére virradóra a fogyasztási bérlőség irodáját feltörve találták. A tettes kapuzás előtt az udvar belső végénél lévő zugban rejtőzött el és midőn minden csendes volt, az udvari ablak betörése után bekuszott az irodába; Grosz Gyula asztalfiókját feltörte s az ott talált 10 frt 23 krt zsebre-vágta, azután a Batori Soma irodájába vezető ajtó üvegablakját betörte és az irodába hatolt, ott 2 asztalfiókot tört fel, egyikből 271 frtot, a másikból 167 frt 50 kr értékű osztályorsjegyet ellopása után ismét a vasrácsra át kuszva jutott az udvarra, a zárda-utcai kapu felső reteszét le, az alsót pedig felhuzta és a kaput ekként kinyitván, elmenekült. A rendőrség a tettest másnap Müller Imre volt jászberényi díjnok személyében épen akkor fogta el, midőn az bércocsin a délelőtti vonathoz szándékozott magát vitetni. Müller Imre tolnai illetőségű, volt lakatossegéd, később fogyasztási üzletvezető, gazdász, végrehajtó, irnok és díjnok. Betöréses lopásért többször volt büntetve, 4 ízben volt fegyházra ítéltve, legutóbb 2 betörésért 5 évi fegyházat tilt. A betörést tagadja, de a birtokában talált pénz és többféle bizonyítékok ellene vallanak. A rendőrség a terhelő bizonyítékok beszerzésével foglalkozik.

A jankov

betekben a jankov 1851 aláírásával a getlenégyi párthoz atyákat az önáll.

Paprika

ragai illetőségű s hasza be az ország tartbasson, utnaa hiszsemben, hogy tarthatja meg gyó neki. Az újvidéki mi van a paprika ót. Most az újvidéki programja felet

Tűz.

15-én éjjel Fody valószínűleg a ké kigyuladt és tej jelentek a hely sikertelen volt, menthettek meg.

Csalás.

egylet szolgálja ban is utazik. hamisbankó ve hogy majd ad sem az ígert ha kapta vissza, most a törvény

Vonatok

ban. Az október menetrend szeri keznek, illetve

1. Szabadkai személyvonat, esti 8 óra 30
2. Szabadkai személyvonat, esti 8 óra 41 p
3. Gombos vegyesvonat, esti 8 óra 25 p
4. Gombos személyvonat, esti 8 óra 25 p
5. Baja személyvonat, esti 8 óra 25 p
6. Baja félszemélyvonat, esti 8 óra 25 p
7. Ujvidéki vegyesvonat, esti 8 óra 51 perckor
8. Ujvidéki személyvonat, esti 8 óra 18 perckor

Műv

A „Vas” 21 képpel s a ké és kormányzó arcképeivel és palota; A teng A Baross-kikötő fényképét utat végén. Költőn az 1848-49-iki honvédtisztok Elbeszélés. Ir „A francia zászló fordította. A illusztrációva) Utó hét az Uj — „Hongkong” — „A bóra a magától. — „Vilma Márkus Emil a sang” (képek) — Párisi divi művészet, Kö lány, Egyvél Ujság” előfiz Ujdonságokba Társulat kiadó Ugyanitt megújtsd a magy

Imáda

Boldog

Nem tar

Hamar

Lenge v

Igazgyó

Komor

Üngyilk

A halá

Kimertl

Levegő

Lepihé

De ósz

Nem ny

A kert

Intettek

Bezárul

Elszend

A jankováci függetlenségek. A mult hetekben a jankováci „függetlenségi“ és „polgári kör“ 1851 aláírással feliratot intéztek az országgyűlési függetlenségi párthoz, melyben buzdítják a szélsőbali honatyákat az önálló vámtérlet melletti harcra.

Paprikás szocialista. Alimpics Gyóka paragi illetőségű szocialista, hogy feltűnés nélkül utazhassa be az országot s egyes községekben gyűléseket tarthasson, utnak indult egy zsák paprikával azon jó hiszemben, hogy mint paprikakereskedő háboríthatlanul tarthatja meg gyűléseit. Sikertült is néhány községben ez neki. Az újjvidéki szolgabírósg azonban megtudta, hogy mi van a paprikás zsák mögött s Futakon letartóztatta őt. Most az újjvidéki rendőrség börtönében gondolkodik programja felett.

Tűz. Kishegyesi tudósítók írja, hogy folyó hó 15-én éjjel Fodor Aron ottani lakosnak nád-fedeles báza valószínűleg a kéményből kipattant szikra következtében kigyuladt és teljesen leégett. A tűzoltók azonnal megjelentek a helyszínén, csak hogy minden fáradozásuk sikertelen volt, mert vízhiány következtében semmit sem menthettek meg. Az épület nem volt biztosítva.

Csalás. Silics (Sesics) Száva az újjvidéki keresolya-egylet szolgálja ezen foglalkozása mellett hamis bankókban is utazik. E hó 18-án Fiuméből már előre avasalt hamisbankó vevő jött hozzá, akitől 55 frtot csalt ki, hogy majd ad érte 550 frt bamis pénzt. Miután azonban sem az ígért bamis pénzt, sem saját jó pénzét nem kapta vissza, feljelentette ökelmét csalás miatt. Silics most a törvényszék fogházában melegsik.

Vonatok indulása és érkezése Zomborban. Az október hó 1-től érvényes és most kiadott vasuti menetrend szerint Zomborban a következő időkben érkeznek, illetve indulnak a vonatok:

1. Szabadka felé indulás: Reggel 6 óra 46 perckor személyvonat, déli 11 óra 54 perckor személyvonat és esti 8 óra 35 perckor vegyesvonat.
2. Szabadka felől érkezés: Reggeli 6 óra 45 perckor vegyesvonat, délutáni 3 óra 34 perckor személyvonat, esti 8 óra 34 perckor személyvonat.
3. Gombos felé indulás: Reggeli 6 óra 55 perckor vegyesvonat, délutáni 3 óra 41 perckor személyvonat, esti 8 óra 41 perckor személyvonat.
4. Gombos felől érkezés: Reggeli 6 óra 39 perckor személyvonat, déli 11 óra 47 perckor személyvonat, esti 8 óra 25 perckor vegyesvonat.
5. Baja felé indulás: Reggeli 7 óra 05 perckor személyvonat, délutáni 4 óra 05 perckor vegyesvonat.
6. Baja felől érkezés: Délutáni 3 óra 24 perckor személyvonat, reggeli 6 óra 25 perckor vegyesvonat.
7. Újjvidék felé indulás: Hajnali 2 óra 30 perckor vegyesvonat, reggeli 7 órakor személyvonat, délutáni 3 óra 51 perckor személyvonat.
8. Újjvidék felől érkezés: Reggeli 6 óra 30 perckor személyvonat, déli 11 óra 22 perckor személyvonat, esti 7 óra 18 perckor vegyesvonat.

Művészet és irodalom.

A „Vasárnapi Ujság“ január 23-iki száma 21 képpel s a következő tartalommal jelent meg: „Fiume és kormányzója“ (gróf Szapary László fiumei kormányzó arcképevel és képekkel Fiuméből: Az új kormányzó palota; A tengerészeti hatóság épülete; A Szapary-riva, A Baross-kikötő, stb., Hary Gyula rajzai és Pauer Géza fényképei után). Dr. Kenedi Gézáról. — „A század végén.“ Kültemény Bartók Lajostól. — „Följegyzések az 1848/49-iki magyar szabadságharcból.“ Egy tábori honvédtisztől. — Regénytár: „Hányan vagyunk még?“ Elbeszélés. Irta Jókai Mór (Goró Lajos rajzaival); „A francia zászló.“ Regény. Irta Verne Gyula, franciából fordította Gaál Mózes; (a francia kiadás eredeti illusztrációival). — „Báró Vay Miklós emlékirataiból.“ Öt hét az Új-épületben. — „Régi bálók történetéből.“ — „Hongkongi mulatságok.“ Reményi Ferenctől. — „A bóra a magyar tengerparton“ (képekkel) Paur Gézáról. — „Villamos zivatar.“ — „A nemzeti színűz és Márkus Emilia“ (arcképpel). Szűry Dénestől: — „Farsang“ (képekkel). — „Sztalmáry György (arcképpel). — Párisi divatlevél (divatképekkel). — Irodalom és művészet, Közintézetek és egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb. rendes heti rovatok. „A Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyed-évre 2 frt, a „Politikai Ujdonságokkal“ együtt 3 frt. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában. (Budapest IV., egyetem-utca 4. Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap“, a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre csak 1 frt 20 kr.

CSARNOK.

Megölte a virág...

Imáda Elemért, ez viszonzerette, Boldogok voltak, mint két szerető gerle.

Nem tartott sokáig. Sorvasztó betegség, Hamar kioltotta az ifjú életét.

Lenge vigasztalan, pataként ömlenek, Igazgyöngy szeméből ezüstös könnyecsek.

Komor bubánattal telik meg a lelke, Öngyilkosi szándék fogamzik meg benne.

A halál száz faja forr lázas agyában, Kimerül ez adáz szellemi tusában.

Levegőre vágyik, tude szellő után, Lepihen a padra, a vén hársfa alján.

De ószre fordult már, hervadt a falevél, Nem nyújtott már enyhet a csipős esti szél.

A kerti tvegház nyájas bennlakói Intettek feléje: „Jer közénk nyugodni.“

Bezárult a tágas melegház ajtaja, Elszenderült a lány mélyszéges álomra.

Nem is kelt föl többé, elaludt örökre, Tubarózsák nehéz illata megölte.

Szirmai Vidor.

APRÓ TÖRTÉNETEK.

(Az életből elvesve.)

Irta: DEL TORÓ.

II.

Az olcsó limonádé.

Cudar meleg volt egy nyári délután. Phöbusz szakere olyan tüzesen szórta az arany sugarakat, hogy az Andrassy-ut aszfaltja úgy meglágyult fölök, mint a becei végrehajtó eszmatalpa szüret táján, mikor nincs exekució, de új bor van elé.

Térdig lehet ilyenkor járni a rózsákban... akarom mondani a bor-ágban.

El is szokta ő kelme jó kedvében időközönként kurgantani azt a nótát, hogy:

Becsén jártam iskolába, kuk...

Becsén jártam iskolába,

Térdig mentem a borágba,

Kuk, kuk, rózsám, kuk!...

No, de nem ő kelmeről akarom pengetni a lantot. Mondom, olyan disznó meleg volt, hogy az aszfaltot kenyerré lehetett volna kenni, mint a „puttert“.

Wasserkopf Izsó ebéd után mit tehetett volna mást, mint lehevert a divánra és akkorákat horkolt, hogy a lipótvárosi basilika fundamentuma is megingott bele. Al-mában pedig úgy itta a jégbehűtött limonádét, mint a szivacs a vizet. Maga is csurrogó viz lett a nagy erőlködéstől.

Aludt vagy délután 5 óráig. Akkor azután fölébredt. A nap még mindig szuró nyilatkat küldött a megpörkölt földre.

Wasserkopf Izsónak nem akarózott ugyan kimozdulni a szobából ebben a fene nagy melegben, de eszébe jutott az álmában ivott hideg limonádé én az esalogatta kifelé. Limonádét akart inni mindenáron.

Hanem a „bugyellárisával“ egy kicsit „esehül“ állt. Az fölmondta a szolgálatot. Pénz nélkül pedig a „Radiál“ kávéházban nem adnak semmit sem. Legfeljebb, csupa vendégszeretettel, kilökik az embert az utcára, ahol aztán kényelmesen elmélkedhetik arról a sarkigazságról, hogy csak egy ur parancsol a kávéházakban is és ez: a pénz öfelsége...

Wasserkopf Izsó gondolt egy merészet és nagyot és rátette életét.

Nem azért volt ő „végzett börsziáner“, hogy ily esekélyesekben ne tudott volna magán segíteni. Segített is.

Volt otthon az asztalfőjében egy tegnapielőtti félíg kiesavart citrom és két darabka cukormaradék. Azokat a zsebébe mélyesztette és megindult a „Radiál“ kávéház felé.

Ott csak úgy nyüzsgött a sok léhűtő. Ez annál jobb volt a mi Izsónkra nézve, mert a zavarosban mindig lehet halászni, ha mást nem, hát „piszét“.

Mikor belépett a kávéházba, a sok frakkos és lakkos kellner földig hajlongott előtte és várta parancsait.

Wasserkopf Izsó nagyuri grandezzával leült egy félreeső kis márványasztalhoz, végig simította kecskeszakállát, kettőt-hármat hintázott a zsöllenben, azután pedig egy „végzett börsziánerhez“ illendően, angolos komolysággal így szólt:

— Bregen Sie mir a Glas Wasser ohne Zucker, a Lemon hab'ach mach mitgebrengt.

A kellner kutyaftuttában elhozta a pohár jéghideg vizet, Wasserkopf Izsó belefacsarta a magával hozott citromot, azután beletette a két darab cukorkát és megitta a limonádét ingyen, sőt a lapokat is végig bolházza egy krajcár pénz nélkül.

Mikor pedig kijött a kávéházból, így hízeltt magának:

— Eztet sok tehet edj olejon govollir, o kit hívják edj Izsák Wasserkopfnok.

Közgazdaság.

Utmutatás a gabonasziszik (Calandra Granaria L.) irtására.

A gabonasziszik (egyed-vidéken zszusók, árpaszuszók, magtári zszusók is, tudományos néven Calandra granaria Linné) egy kis és karesu termetű orrmányos bogár, melynek hosszúsága 3—4 millim. szélessége pedig 0.7—1 millim. Testszine sötét-barna. E bogár csak a magtárakban él. Lassu járásu és reptelni nem tud, mert a szárnyfedő alul a reptelő szárnya egészen hiányzik. Zavarás esetén tetszhalottat színlel, de azután egy-két perc múlva ismét megmozdul.

A gabonasziszik az egyes gabonaszemekben fejlődik és pedig leginkább a buza-, árpa-, rozs- és kukoricában, — zabbban már ritkábban, megjegyzendő azonban, hogy csak magtárban elhelyezett magvakban, lábón álló gabonában nem. A nősténye petéit úgy rakja a szemekbe, hogy azokon hosszúra nyulott fejével, u. n. orrmányával előbb egy kis lyukat fur, azután megfordul és petéjét a furott lyukba tojja. A gabonasziszik álcája fehér színű és csak a rágó szerve barnás színű; teste formátlan és igen ráncos; lába nincs. Egész fejlődését a szemben éri el s annak lisztes belsejével táplálkozik is, ugyanabban hábozódik is és a magszemet csak akkor hagyja el, mikor már teljesen kifejlődött, azaz mikor bogár.

Kártétele abból áll, hogy úgy a kifejlődött bogár, mint az álcája a gabona szem belsejét annyira kirágja, hogy annak csak épen a korpája, héja marad meg. Minthogy pedig egy-egy zszisik teljes kifejlődéséhez körülbelül 45—50 nap szükséges, s egy nyöstény 36—60 petét tojhat, és továbbá mintegy a bogár fejlődése egyes melegebb fekvésű magtárban egész éven át majdnem fönnakadás nélkül folyik, vagy télen legfeljebb két-három hónapig szünetel, azért könnyen érthetővé válik, hogy e bogár rövid idő alatt miért szaporodik el néha olyan tömegesen és miért tesz olyan nagy kárt a gabonában. Figyelmet érdemel, hogy a zszisik tömegesen csak a zugokban felhalmozott szemetes gabonában szokott szaporodni, és abból húzódik át a magtárban lévő tiszta gabona-garmadákbá, melyekben tovább szaporodik; egyáltalán szereti a nyugalmat és sötétséget!

A gabonasziszik ellen való sikeres védekezésnél figyelembe veendő mozzanatok a következők:

1. Hogy a gabonasziszik a magtárban el ne szaporodhassék, szükséges, hogy a magtár mindig tisztán tartassék. Ez oknál fogva fel kell használni minden alkalmat, hogy valabánszor a magtár kiütrül, annak összes zugai (léposóalja, falburkolat belseje, vakablak, támasztó oszlop alja, a padló- és falburkolat repedései, a mestergerendák) kisöprtessenek, minden maghulladék szemestől onnan kitakaríttassék; általában vigyázni kell, hogy a magtár e helyein semmiféle maghulladék vagy piszok hosszabb ideig meg ne hagyassék.

2. Magtárban tehat szeméthulladékot (rostaalját, söpredéket, ocsut), egy napig sem szabad meghagyni, hanem a felgyülemelő hulladékot onnan rögtön eltávolítani s vagy erősen égő tűzben elégetni, vagy trágyalébe fojtani kell, hogy a zszisik abból ki ne mászhassék. A hol az efféle mag baromfi etetésére szolgál, azt olyan helyen kell tartani, hogy az abban esetleg élő zszisik a magtárba vissza ne juthasson.

3. Hol az alapos takarításnak egyszerre való végrehajtása nem volna lehetséges, mert pl. a magtár (nagy gazdaságban, vagy gabonakereskedőknél) egészen sohasem üres, ott a takarítást úgy kell beosztani, hogy a magtár egyes helyei akkor takaríttassanak ki, a mikor az lehetséges, de úgy, hogy ilyen módon az egész magtár alapos takarítás alá havonként legalább egyszer jusson.

4. A takarítás (kisöprés) megkönnyítése végett szükséges, hogy a magtár padlójának, falburkolatának minden egyes lézaga olyan anyaggal betapasztassék, mely fele- (vagy nagyobb) részben marha- (tehén vagy ökör-) trágyából és fele- (vagy kisebb) részben jól gyurható (ragadós) agyagból készült. Hogy e tapasztás annál jobban oda ragadjon, szükséges, hogy a tapasztás munkája előtt a betapasztandó részek megnedvesíttessenek.

5. Hogy a tiszta (pl. új) gabona meg ne zszisikesedjék, okvetlenül szükséges, hogy az gyakran (hetenként legalább egyszer) kevertessék (lapátoltassék), mert a gyakran megbolygatott gabonában a zszisik nem marad meg.

6. Zszisikes gabona a gabonaszisziktól akként tisztítandó meg, hogy előbb olyan szemű rostán rostáltassék meg, a melynek szövetén a gabonasziszik kihull ugyan, de a magszem nem. Rostálás közben vigyázni kell, hogy a zszisik a megrostált gabonába ismét vissza ne húzódhassék. Minthogy pedig a megrostált gabonában a rostálás dacára egy-két zszisik még bent maradhat, azért szükséges, hogy a kirostált és garmadába hányt gabona feltétele, de leginkább a fallal érintkező része, rongyokkal vagy — ha rendelkezésre állanak — jubbörös bundákkal, len- vagy kender kőccal betakaríttassék, melyekbe a garmadából menekő zszisik behuzódnak. Az ilyen helyen meghuzódott zszisiket azután 7—8 óra, de legkésőbb egy nap múlva zsákostól-rongyostól együtt a magtárból ki kell vinni és olyan helyen kirázni, a hol az összeszoperhető és tűzben vagy forró vízben megsemmisíthető. Ez az utóbbi eljárás (lapátolás és zsákkal való betakarás) megismétlendő 5—6 szor, míg a gabona teljesen meg nem tisztul. Azután pedig, mint a tiszta gabona, hetenként csak egyszer lapátolandó.

7. Hogy pedig a gabonasziszik magtári csapással ne váljék, legfőbb szabály az, hogy a magtár gyakran szellőztessék, és mindig a legnagyobb tisztaságban tartassék.

8. Ismeretlen helyről, vagy gazdaságból érkező gabona vagy gabona szállításhoz való zsák, magtárba csak akkor vihető be, ha abban gabonasziszik nincs.

9. A magtárt, vagy zszisikes gabonát mérgekkel fertőtleníteni nem szabad.

10. A gabonasziszikkal (Calandra granaria) nem szabad összetéveszteni a lencse- vagy borsó-zszisiket (Bruchus lentis, Br. pisorum vagy Mylabris lentis, M. pisorum s más fajok). Ez utóbbi csak a hüvelyes vete-mények magvaiban él, melyeket már a mezőn fejlődésük elején fertőz meg; gabonafélékben nem él. Ellenben a gabonasziszik csak a gabonafélékben él, ezeket csak a magtárakban lepi el, de hüvelyesek magvaiban nem megy be.

NYILTTÉR.*

Bárfára történt áthelyeztetésem alkalmából mindazon ismerőseimtől és jó barátaimtól, kikhez az idő rövidsége miatt személyesen már nem mehettem, ez uton veszek szívélyes bucsut.

Dr. Vas Antal.

* Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Kérelős szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ.

köz- és váltó-üggyéd.

Laptulajdonos és kiadó

BITTERMANN ANDOR.

HIRDETÉSEK.

Pályázat.

Dautován (Bács megye) lemondás folytán a IV., V. és VI. róm. kath. magyar ajku, vegyes osztályu tanítói állás megtresedvén, arra folyó évi február 15-ig pályázat hirdettetik. Javadalmazása: 1. a mindennapi tanításért 375 frt; 2. az ismételő iskola tanításért 25 forint, mely összegek előleges havi részletekben a község pénztárából fizetnek; 3. különálló szabadlakás, mely áll két szoba, konyha, éléskamra és egy istállóból; 4. a lakáshoz osztott kert. Pályázatnak férfitanók és óvónók is, azonban az utóbbiak csak oly kikötéssel, hogy az óvónó megválasztása ideiglenesen csak a folyó iskolai év végéig lesz érvényes, azontul a megválasztott saját sorsáról gondoskodni köteles és tanítani fogja az I-ső vegyes osztályt. A pályázók szabályszerűen felszerelt kérvényüket a dautovai r. kath. iskolaszékre címezve főtisztelendő Maison Mihály ker. esperes urhoz Rigycára (Bács megye) küldjék.

Kelt Dautován, 1898. január 4.

Dobozy János,
plébános, iszkék. elnök.

